

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

1. Naixem lliures i iguals

Libre te quiero,
como arroyo que brinca
de peña en peña.
Pero no mía.
Grande te quiero,
como monte preñado
de primavera.
Pero no mía.
Buena te quiero,
como pan que no sabe
su masa buena.
Pero no mía.
Alta te quiero,
como chopo que en el cielo
se despereza.
Pero no mía.
Blanca te quiero,
como flor de azahares
sobre la tierra.
Pero no mía.
Pero no mía
ni de Dios ni de nadie
ni tuya siquiera.

Libre te quiero / Agustín García Calvo

AMNISTIA
INTERNACIONAL

1 - Tots els éssers humans neixen lliures i iguals en dignitat i en drets. Són dotats de raó i de consciència, i han de comportar-se fraternalment els uns amb els altres.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

2. Tots/es tenim els mateixos drets

¿Cómo decirte
hombre
Que no te necesito?
No puedo cantar a la liberación femenina
Si no te canto
Y te invito a descubrir liberaciones conmigo,
No me gusta la gente que se engaña
Diciendo que el amor no es necesario
-“támeles, yo le tiemblo”
Hay tanto nuevo que aprender,
Hermosos cavernícolas que rescatar,
Nuevas maneras de amar que aún no hemos inventado.
A nombre propio declaro
Que me gusta saberme mujer
Frente a un hombre que se sabe hombre,
Que sé de ciencia cierta
que el amor
es mejor que las multi-vitaminas
que la pareja humana
es el principio inevitable de la vida,
que por eso no quiero jamás liberarme del hombre;
lo amo
con todas sus debilidades
y me gusta compartir con su terquedad
todo ese ancho mundo
donde ambos nos somos imprescindibles.
No quiero que me acusen de mujer tradicional
Pero pueden acusarme
Tantas veces quieran
De mujer.

Nueva tesis feminista / Gioconda Belli

AMNISTIA
INTERNACIONAL

2 - Tothom té tots els drets i les llibertats proclamats en aquesta Declaració, sense cap distinció de raça, color, sexe, llengua, religió, opinió política o de qualsevol altra mena, origen nacional o social, fortuna, naixement o altra condició.

A més, no es pot fer cap distinció basada en l'estatut polític, jurídic o internacional del país o del territori al qual pertanyi una persona, tant si és independent com si està sota administració fiduciària, si no és autònom, o està sota qualsevol altra limitació de sobirania.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

3. Dret a la vida

Salvador, per a tu no hi ha Amnistia;
cap joc de queixes no té res a fer;
però el teu pensament, gall guerriller,
recosirà la llum en el nou dia.

M'empeny el seny, i aquesta ofrena té
afany de lluita que el fullam canvia;
el teu exemple, vora l'alegria,
darà salut a qui no perd carrer.

La Llibertat, columna de la fruita,
fa clara la diada de la lluita,
que a poc a poc va esdevenint filó.

Rellotge sempre de la gent que lluita,
obres la gàbia a muntanyes. No
has caigut pas! Puig Antich, Salvador!

Elegia / Joan Brossa

AMNISTIA
INTERNACIONAL

3 - Tota persona té dret a la vida, a la llibertat i a la seva seguretat.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

4. Prohibició de l'esclavitud

A Angela Davis i als que vindran

Somia el blanc bastard, tota la nit,
les fosques sines d'una adolescent;
de dia, enlaira atletes, com el vent
ràpids i forts, de músculs de grafit.

Negra raça d'esclaus, negre neguit
d'un llinatge que creix, obscurament;
formigues negres, negre pensament
condemnat al treball, al dol, l'oblit.

Ah, però vindrà un dia -¡que vindrà!-
que l'escuma, la calç, la sal, la neu
seran, de cop, vençudes pel quitrà.

I pels camins vedats a les panteres
-per les sendes que els blancs avui passeu-
hi haurà ossos blancs i blanques calaveres.

Black Panthers / Gerard Vergés

AMNISTIA
INTERNACIONAL

4 - Ningú no pot ser sotmès a esclavitud o servitud: l'esclavitud i el tràfic d'esclaus estan prohibits en totes les seves formes.

5. Prohibició de la tortura

En este mismo instante
hay un hombre que sufre,
un hombre torturado
tan sólo por amar
la libertad. Ignoro
dónde vive, qué lengua
habla, de qué color
tiene la piel, cómo
se llama, pero
en este mismo instante,
cuando tus ojos leen
mi pequeño poema,
ese hombre existe, grita,
se puede oír su llanto
de animal acosado,
mientras muerde sus labios
para no denunciar
a los amigos. ¿Oyes?
Un hombre solo
grita maniatado, existe
en algún sitio. ¿He dicho solo?
¿No sientes, como yo,
el dolor de su cuerpo
repetido en el tuyo?
¿No te mana la sangre
bajo los golpes ciegos?
Nadie está solo. Ahora,
en este mismo instante,
también a ti y a mí
nos tienen maniatados.

Nadie está solo / José Agustín Goytisolo

6. Reconeixement de la personalitat jurídica

Pies que no pueden hacer ruido al andar,
mujeres condenadas tras el velo,
dedos que no pueden escribir ni contar,
labios que no pueden sonreír ni cantar.

Brazos que no pueden recibir ni abrazar,
mujeres condenadas tras el velo,
mentes que no pueden decidir ni pensar,
ojos que olvidaron el placer de mirar.

Muertas en vida,
dolidas del alma,
personas heridas,
mujeres fantasma.

Pasos encerrados sin un ir ni venir,
mujeres condenadas tras el velo,
letras denegadas sin nombrar ni decir,
besos que no alcanzan labios donde existir.

Vidas que no sacian ni el amor ni la sed,
mujeres condenadas tras el velo,
rejas que eliminan cuanto se quiere ver,
burkas enrejadas, libertad tras la red.

Muertas en vida,
dolidas del alma,
personas heridas,
mujeres fantasma.

Burka / Pedro Guerra

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

7. Igualtat davant la llei

Da bienes Fortuna
que no están escritos:
cuando pitos, flautas,
cuando flautas, pitos.

¡Cuán diversas sendas
se suelen seguir
en el repartir
honras y haciendas!
A unos da encomiendas,
a otros, sambenitos.
Cuando pitos, flautas,
cuando flautas, pitos.

A veces despoja
de choza y apero
al mayor cabrero;
y a quien se le antoja,
la cabra más coja
parió dos cabritos.
Cuando pitos, flautas,
cuando flautas, pitos.

Porque en una aldea
un pobre mancebo
hurtó solo un huevo,
al sol bambolea,
y otro se pasea
con cien mil delitos.
Cuando pitos, flautas,
cuando flautas, pitos.

Da bienes Fortuna / Luis de Góngora

AMNISTIA
INTERNACIONAL

7 - Totes les persones són iguals davant la llei i tenen dret, sense cap distinció, a la mateixa protecció per la llei. Totes tenen dret a la mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi aquesta Declaració i contra qualsevol incitació a una discriminació d'aquest tipus.

8. Dret a reclamar davant dels tribunals

Ellos aquí trajeron los fusiles repletos
de pólvora, ellos mandaron el acerbo
exterminio,
ellos aquí encontraron un pueblo que cantaba,
un pueblo por deber y por amor reunido,
y la delgada niña cayó con su bandera,
y el joven sonriente rodó a su lado herido,
y el estupor del pueblo vio caer a los muertos
con furia y con dolor.
Entonces, en el sitio
donde cayeron los asesinados,
bajaron las banderas a empaparse de sangre
para alzarse de nuevo frente a los asesinos.

Por esos muertos, nuestros muertos,
pido castigo.
Para los que de sangre salpicaron la patria,
pido castigo.

(...)

No quiero que me den la mano
empapada con nuestra sangre.
Pido castigo.
No los quiero de embajadores,
tampoco en su casa tranquilos,
los quiero ver aquí juzgados
en esta plaza, en este sitio.

Quiero castigo.

Los enemigos / Pablo Neruda (fragment)

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

9. Prohibició de les detencions arbitràries

Ara que som junts
diré el que tu i jo sabem
i que sovint oblidem:

Hem vist la por
ser llei per a tots.
Hem vist la sang
--que sols fa sang--
ser llei del món.

No,
jo dic no,
diguem no.
Nosaltres no som d'eixe món.

Hem vist la fam
ser pa
dels treballadors.

Hem vist tancats
a la presó
homes plens de raó.

No,
jo dic no,
diguem no.
Nosaltres no som d'eixe món.

No,
diguem no.
Nosaltres no som d'eixe món.

Diguem no / Raimon

AMNISTIA
INTERNACIONAL

9 - Ningú no pot ser detingut, pres o desterrat arbitràriament.

10. Judicis justos i imparcials

Sí senyor,
aquí el muntatge de la justícia reserva per a jurisdiccions especials
el que arreu del món és competència
de la jurisdicció ordinària.

Digueu:
¿Com poden tenir independència
de criteri si la superioritat depèn
dels galons?

Vet aquí la nit que baixa de les muntanyes.

Mocs de vidre / Joan Brossa

11. Presumpció d'innocència

Pistol shots ring out in the barroom night
Enter Patty Valentine from the upper hall.
She sees the bartender in a pool of blood,
Cries out, "My God, they killed them all!"
Here comes the story of the Hurricane,
The man the authorities came to blame
For somethin' that he never done.
Put in a prison cell, but one time he could-a been
The champion of the world.

(...)

Now all the criminals in their coats and their ties
Are free to drink martinis and watch the sun rise
While Rubin sits like Buddha in a ten-foot cell
An innocent man in a living hell.
That's the story of the Hurricane,
But it won't be over till they clear his name
And give him back the time he's done.
Put in a prison cell, but one time he could-a been
The champion of the world.

Hurricane / Bob Dylan (fragment)

[Trets de pistola ressonen en el bar nocturn / Entra Patty Valentine des de la balconada correguda / Veu el cambrer en un toll de sang / Crida, "Déu meu, els han matat a tots!" / Aquesta és la història de 'Hurricane' / L'home que les autoritats van culpar / D'una cosa que mai va fer / Ficat a una cel.la d'una presó, però un dia hagués pogut ser / El campió del món (...)
Ara tots aquests criminals amb americana i corbata / Poden beure martini i mirar com clareja / Mentre Rubin s'està assegut com un Buda en una cel.la de pocs metres / Un home innocent en un infern vivent / Aquesta és la història de 'Hurricane' / Però no s'acabarà fins que no rehabilitin el seu nom / I li retornin els anys perduts / Ficat en una cel.la d'una presó, però un dia hauria pogut ser / El campió del món]

11 - Tots els acusats d'un delictes tenen el dret que es presumeixi la seva innocència fins que no es provi la seva culpabilitat segons la llei en un judici públic, en què se li hagin assegurat totes les garanties necessàries per a la seva defensa.

Ningú no pot ser condemnat per actes o omissions que en el moment que varen ésser comesos no eren delictius segons el dret nacional o internacional. Tampoc no es pot imposar cap pena superior a l'aplicable en el moment de cometre el delictes.

12. Respecte de la vida privada

Madre: Anna
Padre: Jerzy
Edad: 38 años
Profesión: actriz

Todo lo que necesito
es una habitación,
una habitación con una ventana
para que el universo pueda entrar.
La luna,
el sol
y las estrellas,
y con ellos la conversación del mundo.

Un techo que me proteja de las lluvias
y paredes para colgar las fotos
y mi sombra para no estar sola

Una habitación, por pequeña que sea.
Podría agrandarla dando vueltas por ella
y haciendo giros al bailar

Una habitación
donde pudiera acechar la llegada
del tiempo de las cerezas
donde pudiera soñar dichosa
y dibujar de nuevo mis sonrisas

Una habitación
que acogiese
mi libertad

Agnieska / Maram al-Masri. Traducció, M. Guillermo

13. Llibertat de circulació i residència

Així que pugui tornaré, germans,
perquè de fet us enyoro.
Ara visc a l'exili i tafanejo
tots els llibres.
No pot ser que el camí
s'hagi esborrat per sempre.
És dur de viure sol
i sempre em dic
que no hem de pensar en la mort,
que no hem de voler pensar en la mort,
per tal que mai no arribem a disfressar-nos
amb un hàbit de discreta resignació.
L'esperança és el do dels qui sofreixen.

L'exiliat / Miquel Martí i Pol

13 - Tota persona té dret a circular lliurement i a triar la seva residència dins les fronteres de cada estat. Tota persona té dret a sortir de qualsevol país, fins i tot del propi, i de retornar-hi.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

14. Dret a buscar asil

Si haguessis nascut
en una altra terra,
podries ser blanc,
podries ser negre...

Un altre país
fóra casa teva,
i diries "sí"
en un altra llengua.

T'hauries criat
d'una altra manera
més bona, potser;
potser, més dolenta.

Tindries més sort
o potser més pega...

Tindries amics
i jocs d'una altra mena;
duries vestits
de sac o de seda,
sabates de pell
o tosca espadanya,
o aniries nu
perdut per la selva.

Podries llegir
contes i poemes,
o no tenir llibres
ni saber de lletra.
Podries menjar
coses llamineres
o només crostons
eixuts de pa negre.

Podries ....podries...

Per tot això pensa
que importa tenir
LES MANS BEN OBERTES
i ajudar qui ve
fugint de la guerra,
fugint del dolor
i de la pobresa.

Si tu fossis nat
a la seva terra,
la tristesa d'ell
podria ser teva

Podries / Joana Raspall

AMNISTIA
INTERNACIONAL

14 - En cas de persecució, tota persona té dret a cercar asil en altres països i a beneficiar-se'n. Aquest dret no pot ser invocat contra una persecució veritablement originada per delictes comuns o per actes oposats als objectius i principis de les Nacions Unides.

15. Dret a la nacionalitat

Pena de la nació cuyo pueblo es un rebaño
Cuyos pastores conducen al abismo
Pena de la nación cuyos líderes son liantes
Cuyos sabios son silenciados
Y cuyos fanáticos frecuentan las ondas de radio
Pena de la nación que no levanta la voz
Excepto para alabar a los conquistadores
Y aclamar al matón como a un héroe
Y pretende gobernar el mundo
Por la fuerza y la tortura
Pena de la nación que no conoce
Ningún otro idioma sino el propio
Y ninguna otra cultura sino la propia
Pena de la nación cuyo aliento es el dinero
Y duerme el sueño de los muy bien alimentados
Pena de la nación oh lástima de pueblo
que permite que sus derechos se erosionen
y que sus libertades se disipen de un manguerazo
¡Mi país, lágrimas por ti
Dulce tierra de libertad!

Pena de la nación (Después de Khalil Gibran) - Lawrence Ferlinghetti. *Traducció, Antonio Rómar*

16. Dret al matrimoni

Y cuántas mujeres al año?
¿Y cuántas mujeres?
¿Y cuántas mujeres al año, saben que tienen sus días contados?
Ella no recuerda porque aunque quiera no puede acordarse del error cometido al fiarse de aquel tipo mezquino y cobarde marido, verdugo su peor pesadilla ella está muerta y él en la calle, ¡La maté porque era mía!
'Mía, mía, mía, sólo mía'
¿Quién ha ofendido al macho dominante?
¿Quién se ha atrevido a denunciarle?
Destapando el secreto de la otra cara de un vecino correcto,
¿Quién acusa al cazurro cobarde que pega a su mujer y le dice que calle?
'Ya se lo advertí entre puñetazos: si me denuncias te mato'
País de mierda, país infame, que ataquen a mujeres no le importa a nadie las torturas y las amenazas. según los jueces son cosas de casa, no sirve de nada pedir ayuda no existe delito si no se consuma, sólo cuando ya están muertas ven que las amenazas eran ciertas
¿Y cuántas mujeres al año?
¿Y cuántas mujeres?

Ellas denunciaron / Def Con Dos (fragment)

AMNISTIA
INTERNACIONAL

15 - Els homes i les dones, a partir de l'edat núbil, tenen dret, sense cap restricció per motius de raça, nacionalitat o religió, a casar-se i a fundar una família. Han de gaudir de drets iguals pel que fa al casament, durant el matrimoni i en la seva dissolució.
Només es pot realitzar el casament amb el lliure i ple consentiment dels futurs esposos.
La família és l'element natural i fonamental de la societat i té dret a la protecció de la societat i de l'estat..

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

17. Dret a la propietat

Andaluces de Jaén,
aceituneros altivos,
decidme en el alma: ¿quién,
quién levantó los olivos?

No los levantó la nada,
ni el dinero, ni el señor,
sino la tierra callada,
el trabajo y el sudor.

Unidos al agua pura
y a los planetas unidos,
los tres dieron la hermosura
de los troncos retorcidos.

Levántate, olivo cano,
dijeron al pie del viento.
Y el olivo alzó una mano
poderosa de cimientó.

Andaluces de Jaén,
aceituneros altivos,
decidme en el alma: ¿quién
amamantó los olivos?

Vuestra sangre, vuestra vida,
no la del explotador
que se enriqueció en la herida
generosa del sudor.

No la del terrateniente
que os sepultó en la pobreza,
que os pisoteó la frente,
que os redujo la cabeza.

Árboles que vuestro afán
consagró al centro del día
eran principio de un pan
que sólo el otro comía.

¡Cuántos siglos de aceituna,
los pies y las manos presos,
sol a sol y luna a luna,
pesan sobre vuestros huesos!

Andaluces de Jaén,
aceituneros altivos,
pregunta mi alma: ¿de quién,
de quién son estos olivos?

Jaén, levántate brava
sobre tus piedras lunares,
no vayas a ser esclava
con todos tus olivares.

Dentro de la claridad
del aceite y sus aromas,
indican tu libertad
la libertad de tus lomas.

Andaluces de Jaén / Miguel Hernández

AMNISTIA
INTERNACIONAL

17 - Tota persona té dret a la propietat, individualment i col.lectivament.
Ningú no pot ser privat arbitràriament de la seva propietat.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

18. Llibertat de pensament i religió

Fràgils muralles,
arbres batuts pel vent entre les closes,
com em recorden
les reixes de silenci
entre molts pensaments i la paraula!

Tantes vegades
ens és negat, germans, dir cada cosa
amb el nom clar que una vella sang dicta!

Fràgils muralles / Maria Àngels Anglada

AMNISTIA
INTERNACIONAL

18 - Tota persona té dret a la llibertat de pensament, de consciència i de religió; aquest dret inclou la llibertat de canviar de religió o de creença, i la llibertat, individualment o col·lectivament, en públic o en privat, de manifestar la seva religió o creença per mitjà de l'ensenyament, la pràctica, el culte i l'observança.

19. Llibertat d'expressió

La plaça, tant pels edificis com
per l'animació que hi donen els veïns,
és un dels centres de la ciutat.

Un home reparteix fulls clandestins.

Al Parc hi ha una Muntanya suïssa,
un Laberint, un Pavelló xinès i un Temple grec.

Un home reparteix fulls clandestins.

(...)

Aquest edifici està destinat
a les oficines de la fàbrica
amb magatzem i taller.

Un home reparteix fulls clandestins.

Hi ha obrers i estudiants tancats
i abandonats en un calabós.

Un home reparteix fulls clandestins.

(...)

En una comissaria un senyor amb
abric i barret denuncia que
un home reparteix fulls clandestins.

Un home reparteix... / Joan Brossa (fragments)

20. Llibertat de reunió

Quiero una huelga donde vayamos todos,
Una huelga de brazos, de piernas de cabellos,
Una huelga naciendo en cada cuerpo.
Quiero una huelga
De obreros
De palomas
De choferes
De flores
De técnicos
De niños
De médicos
De mujeres.
Quiero una huelga grande
Que hasta el amor alcance.
Una huelga donde todo se detenga,
El reloj
Las fábricas
El plantel
Los colegios
El bus
Los hospitales
La carretera
Los puertos.
Una huelga de ojos, de manos y de besos,
Una huelga donde respirar no sea permitido
Una huelga donde nazca el silencio
Para oír los pasos
del tirano que se marcha

Huelga / Gioconda Belli

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

21. Participació en la vida política

Mentrestant
el cap de l'Estat diu que ha cedit
a la petició del poble. Ara bé:
el poble està integrat al municipi,
el municipi depèn del poder central
a través del ministeri de la governació.
el ministeri de la governació forma part
del govern, el govern ha de decidir
amb el consell de ministres,
i el consell de ministres és regit
pel cap de l'Estat.

Mentrestant... / Joan Brossa

AMNISTIA
INTERNACIONAL

21 - Tota persona té dret a participar en el govern del seu país, directament o per mitjà de representants lliurement elegits.
Tota persona té dret, en condicions d'igualtat, a accedir a les funcions públiques del seu país.
La voluntat del poble és el fonament de l'autoritat de l'estat; aquesta voluntat ha d'expressar-se mitjançant eleccions autèntiques, que s'han de fer periòdicament per sufragi universal i igual i per vot secret o per altres procediments equivalents que garanteixin la llibertat del vot.

22. Drets econòmics, socials i culturals

Los que comen y beben
Piensan en su casa.
Los que no, les importunan
Porque rabian y más rabian.
¿Son idiotas? ¿No comprenden
Que Sartre tiene su importancia?
Mucha más que esa gentuza
Muerta de hambre que pasa.
Lo que digo, no responden.
Andan robando manzanas
Pese a Sartre y a su importancia.

Lo Importante / Gabriel Celaya

22 - Tota persona, com a membre de la societat, té dret a la seguretat social i a obtenir, mitjançant l'esforç nacional i la cooperació internacional, segons l'organització i els recursos de cada país, la satisfacció dels drets econòmics, socials i culturals indispensables per a la seva dignitat i el lliure desenvolupament de la seva personalitat.

23. Dret al treball

Pare nostre que esteu en el cel,
sia augmentat sovint el nostre sou,
vingui a nosaltres la jornada de set hores,
faci's un xic la nostra voluntat
així com la d'aquells que sempre manen.

El nostre pa de cada dia
doneu-nos-el més fàcil que no pas el d'avui,
perdoneu els nostres pecats
així com nosaltres perdonem
els dels nostres encarregats
i no ens deixeu caure a les mans del director,
ans advertiu-nos si s'apropa,

amén.

Nova oració del Parenostre / Miquel Martí i Pol

23 - Tota persona té dret al treball, a la lliure elecció de la seva ocupació, a condicions equitatives i satisfactòries de treball, i a la protecció contra l'atur. / Tota persona, sense cap discriminació, té dret a salari igual per igual treball. / Tothom que treballa té dret a una remuneració equitativa i satisfactòria que assegurï per a ell i la seva família una existència conforme a la dignitat humana, completada, si cal, amb altres mitjans de protecció social. / Tothom té dret a constituir sindicats per a la defensa dels seus interessos i a afiliar-s'hi.

24. Dret al descans

Voy a cerrar la tarde
se acabó
no trabajo
tiene la culpa el cielo
que urge como un río
tiene la culpa el aire
que está ansioso y no cambia
se acabó
no trabajo
tengo los dedos blandos
la cabeza remota
tengo los ojos llenos
de sueños
yo que sé
veo sólo paredes
se acabó
no trabajo
paredes con reproches
con órdenes
con rabia
pobrecitas paredes
con un solo almanaque
se acabó
no trabajo
que gira lentamente
dieciséis de diciembre.

Iba a cerrar la tarde
pero suena el teléfono
sí señor enseguida
comonó cuandoquiera.

Verano / Mario Benedetti

25. Dret a un nivell de vida digne

Hoy tengo la gripe,
pero no me duele la espalda.
Hoy solo me duele la mirada
de ese niño somalí.
Es un niño que no tiene nada.
Niño sin juguetes, sin comida,
sin agua.

Estuve allí,
y le dije al niño somalí:
-Te traigo unos cuentos.
Y el niño me dijo con la mirada:
-Yo no estoy para cuentos
ni para nada.

Hoy yo tampoco estoy para versos
porque me duele la mirada
de ese niño de Somalia.

Es un niño que solo tiene moscas
en los ojos y en los labios secos.
(Son de esas moscas
que solo pican a los muertos).

El niño somalí / Gloria Fuertes

25 - Tota persona té dret a un nivell de vida que assegurí, per a ell i la seva família, la salut i el benestar, especialment quant a alimentació, vestir, habitatge, assistència mèdica i als serveis socials necessaris; també té dret a la seguretat en cas d'atur, malaltia, incapacitat, viduïtat, vellesa o altra manca de mitjans de vida. La maternitat i la infantesa tenen dret a una cura i a una assistència especials. Tots els infants, nascuts d'un matrimoni o fora d'un matrimoni, gaudeixen d'igual protecció social.

26. Dret a l'educació

Educar es lo mismo
que poner un motor a una barca,
hay que medir, pensar, equilibrar,
y poner todo en marcha.

Pero para eso,
uno tiene que llevar en el alma
un poco de marino,
un poco de pirata,
un poco de poeta,
y un kilo y medio de paciencia concentrada.

Pero es consolador soñar,
mientras uno trabaja,
que esa barca, ese niño
irá muy lejos por el agua.

Soñar que ese navío
llevará nuestra carga de palabras
hacia puertos distantes, hacia islas lejanas.

Soñar que cuando un día
esté durmiendo nuestro propio barco,
en barcos nuevos seguirá nuestra bandera enarbolada.

Educar / Gabriel Celaya

27. Dret a la cultura

se sienta a la mesa y escribe
«con este poema no tomarás el poder» dice
«con estos versos no harás la Revolución» dice
«ni con miles de versos harás la Revolución» dice

y más: esos versos no han de servirle para
que peones maestros hacheros vivan mejor
coman mejor o él mismo coma viva mejor
ni para enamorar a una le servirán

no ganará plata con ellos
no entrará al cine gratis con ellos
no le darán ropa por ellos
no conseguirá tabaco o vino por ellos

ni papagayos ni bufandas ni barcos
ni toros ni paraguas conseguirá por ellos
si por ellos fuera la lluvia lo mojará
no alcanzará perdón o gracia por ellos

«con este poema no tomarás el poder» dice
«con estos versos no harás la Revolución» dice
«ni con miles de versos harás la Revolución» dice
se sienta a la mesa y escribe

Confianzas / Juan Gelman

27 - Tota persona té dret a participar lliurement en la vida cultural de la comunitat, a gaudir de les arts i a participar i a beneficiar-se del progrés científic.

Tota persona té dret a la protecció dels interessos morals i materials derivats de les produccions científiques, literàries o artístiques de què sigui autora.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

28. Dret a un ordre social i internacional just

Con su ritual de acero
sus grandes chimeneas
sus sabios clandestinos
su canto de sirenas
sus cielos de neón
sus ventanas navideñas
su culto a dios padre
y de las charreteras
con sus llaves del reino
el norte es el que ordena

pero aquí abajo abajo
el hambre disponible
recorre el fruto amargo
de lo que otros deciden
mientras que el tiempo pasa
y pasan los desfiles
y se hacen otras cosas
que el norte no prohíbe
con su esperanza dura
el sur también existe

con sus predicadores
sus gases que envenenan
su escuela de chicago
sus dueños de la tierra
con sus trapos de lujo
y su pobre osamenta
sus defensas gastadas
sus gastos de defensa
son su gesta invasora
el norte es el que ordena

pero aquí abajo abajo
cada uno en su escondite
hay hombres y mujeres
que saben a qué asirse
aprovechando el sol
y también los eclipses
apartando lo inútil
y usando lo que sirve
con su fe veterana
el sur también existe

con su corno francés
y su academia sueca
su salsa americana
y sus llaves inglesas
con todos sus misiles
y sus enciclopedias
su guerra de galaxias
y su saña opulenta
con todos sus laureles
el norte es el que ordena

pero aquí abajo abajo
cerca de las raíces
es donde la memoria
ningún recuerdo omite
y hay quienes se
desmueren
y hay quienes se desviven
y así entre todos logran
lo que era un imposible
que todo el mundo sepa
que el sur también existe.

El sur también existe / Mario Benedetti

AMNISTIA
INTERNACIONAL

28 - Tota persona té dret a un ordre social i internacional en què els drets i les llibertats proclamats en aquesta Declaració puguin ser plenament efectius.

29. Drets i deures

Si el món fos escrit en llapis,
podria esborrar la lletra
que vol ferir;
podria esborrar mentides
que no cal dir;
n'esborraria l'enveja
que porta mals;
n'esborraria grandeses
de mèrits fals...
Però és escrit en tinta
de mal color:
el color brut de la guerra
i del dolor.
Qui voldria escriure un nou món
més just i net?
Potser que tu i jo ho provéssim,
ben valents, lletra per lletra,
des del nostre raconet...

Si el món fos... / Joana Raspall

29 - Tota persona té deures cap a la comunitat, ja que només en aquesta li és possible el lliure i ple desenvolupament de la seva personalitat. / En l'exercici dels drets i les llibertats, tothom ha d'estar sotmès només a les limitacions establertes per la llei i únicament amb la finalitat d'assegurar el reconeixement i el respecte deguts als drets i llibertats dels altres i de complir les justes exigències de la moral, de l'ordre públic i del benestar general en una societat democràtica. / Aquests drets i aquestes llibertats mai no poden ser exercits en oposició als objectius i principis de les Nacions Unides.

La Declaració Universal dels Drets Humans

Drets humans i POESIA

30. Prohibició de suprimir els drets anteriors

No cabe duda. Ésta es mi casa
aquí sucedo, aquí
me engaño inmensamente.
Ésta es mi casa detenida en el tiempo.

Llega el otoño y me defiende,
la primavera y me condena.
Tengo millones de huéspedes
que ríen y comen,
copulan y duermen,
juegan y piensan,
millones de huéspedes que se aburren
y tienen pesadillas y ataques de nervios.

No cabe duda. Ésta es mi casa.
Todos los perros y campanarios
pasan frente a ella.
Pero a mi casa la azotan los rayos
y un día se va a partir en dos.

Y yo no sabré dónde guarecerme
porque todas las puertas dan afuera del mundo.

Esta es mi casa / Mario Benedetti

AMNISTIA
INTERNACIONAL

30 - Res en aquesta Declaració no podrà interpretar-se en el sentit que doni cap dret a un Estat, a un grup o a una persona a emprendre activitats o a realitzar actes que tendeixin a la supressió de qualsevol dels drets i llibertats que s'hi enuncien.

21 de març

Dia mundial de la poesia

Cada article de la Declaració Universal associat a una poesia:

30 articles, 30 poesies.

Vols contribuir a millorar la recopilació per tal que en una propera edició dels cartells les poesies associades siguin més apropiades?

Escriu-nos: edu@amnistiacatalunya.org

A l'hora de fer la selecció hem tingut en compte tant poemes amb estructures clàssiques com lliures, amb rima o sense rima, i també les lletres de cançons, ja que les lletres de les cançons són poesies musicades (creades ja amb aquest objectiu, o adaptades de poesies preexistents).

